

Előfizetési árak:
 Egész évre 10.— frt
 Félévre 5.— „
 Negyedévre 2.50 „
 Egy hóra 1.— „
 Egyes szám 4 kr.
 Megjelenik minden-
 nap, vasárnap kivé-
 telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Főpíacz, a város-
 házzal szemben.
Hirdetések:
 Egy hasábol pető
 soronként 5 krajnár
 számítotnak.

Az agrár-munkás kérdés rendezése.

Debreczen, augusztus 5.

A kietlen szóbeszéd sivatagban, amivé a képviselőház üléseit az ellenzéki honatyák változtatták át, mint termékeny, enyhet adó oázis emelkedik ki a földmívelésügyi miniszter válasza Sima Ferencznek és Hock Jánosnak az aratási sztrájk s az ezzel összefüggő munkáskérdés ügyében. Darányi e választ arra használta fel, hogy kifejtse a maga programját e nagy horderejű, égető kérdés megoldására. Igaz ugyan, hogy csak a saját tárczája körébe eső feladatokkal foglalkozott, de általános helyeslés mellett azt is kijelentette, hogy a kormány többi tagjai szintén tanulmányozzák az ország eme létkérdését képező beteges állapotok orvoslásának a módjait.

Már magok azok a teendők, amelyeket az agilis földmívelésügyi miniszter munkaprogramjába felvett, minden józanul gondolkozó embert megnyugtathatnak az iránt, hogy a kormány komoly szándékkal és teljes jóakarattal igyekszik a szociális bajok orvoslásán, még pedig széleskörű törvény-

hozási intézkedéseket és alkotásokat igér a mezei munkás kérdés rendezéséhez.

A miniszter önérzetesen hivatkozhatott a Hocknak adott válaszában arra, hogy az alföldi gazdák érdekeit veszedelmesen fenyegető aratási sztrájk elfojtása a kormány erélyes fellépésének köszönhető, amivel a tartalék-munkás csapatok beállításának üdvös volta is beigazoltatott. A miniszter amaz elismerésében is mindenki osztozik, amelylyel a sztrájk elfojtásában közremunkáló főispánok, törvényhatósági tisztviselők, állami községek és gazdasági egyleteknek adózott.

Ama kijelentésével pedig, hogy a kormány nem kisebb jóakarattal és rokonszenvvel készül a munkás sorsát javítani, mint amely őszintén viseli szívében a magyar gazda helyzetét, — lefegyverezi az összes józan és békés munkást és védelmet biztosít annak a lelket izgatók veszedeleme sodró bujtogatásai ellen.

Minden alkotás és intézkedés, amelyet Darányi a közel jövő feladatául jelölt meg egyformán javára, üdvére szolgál munkásnak és munkaadónak. A szociális kérdések helyes megoldását mel-

tán várhatjuk e programtól, mely korszakalkotó műve lesz a kormányynak. De hadd beszéljen helyettünk maga Darányi miniszter:

A mi pedig a jövőt illeti, méltóztasanak megengedni, hogy röviden bár, de a kormány jövő szándékairól is nyilatkozzam. (Halljuk! Halljuk!)

Előrebocsátom és e részben teljes egyetértésben vagyok egy a belügyi, valamint az igazságügyi miniszter urakkal is, hogy a rendszeres bujtogatókkal szemben, különösen pedig az *internacionális bujtogatókkal* szemben a *legerélyesebben szándékoznak* eljárni. (Élénk helyeslés.) Az esetre, ha a fennálló törvények keretei e végre elegendők nem volnának, attól sem zárkozunk el, hogy esetleg *novellaris intézkedéseket* kérjünk. (Helyeslés a jobboldalon.) A munkás követelését *véglegesen szervezzük* és pedig akkép, hogy az ne csak a munkaadónak, hanem ép így a munkásnak is javára szolgáljon. (Helyeslés a jobboldalon.) A mi a *munkásközvetítéssel* kapcsolatos keresleti kérdéseket illeti, én tárczám keretében rendeletet adtam ki, mely szerint a hozzám tartozó, vagy a tárczám által segélyezett vállalatoknál rendszerint csak hazai munkások alkalmaztassanak és idegen munkásokat csak az én engedelmekkel lehessen alkalmazni. (Élénk helyeslés.) Ugyanily intézkedés van már a kereskedelmi miniszter ur részéről is, mely szerint a vasuti engedélyokiratokban kimondatik, hogy az illető vállalkozó *hazai munkásokat alkalmazzon* és részben kivétel csak a kőművelésnél történik, mert köztudomású, hogy a magyar ember kőművelés-

T Á R C Z A.

Innvierteli dalok.

Irtá: Reischl József.

1. Az innvierteli mottó.

Beszéj bátran, dalolj fennen,
 Igyál lassan, járj sebesen.
 Védj erősen, szeress hiven,
 Ugy vagy kedves Innviertelben.

2. Az innvierteliek.

Mint a magas cserfa, melynek lombos ágja,
 S erős gyökereit mélyen lebocsátja,
 Hogy a szél és vihar soha meg ne tépje,
 Héja durva s magva fejlőd idejébe
 Keserű és fanyar, hogyha megízleled;
 Oly szilárd s kemény az innvierteli gyerek.

3. A nehéz munka.

Egyik paraszt:

„Honnan, honnan szomszéd képedből kikelve?
 Ugy izzadsz, mint nyárban egy nagy bun-
 [dás medve,
 S úgy lihegsz, mint aki búzás zsákot czipel.
 Tán kovácsnál voltál lovat patkózni fel?
 — Az nem lehet, hiszen ünneplő ruhába
 Ennyire dolgozni csak nem vagy oly kába!
 Ilyen marhamódon mondd hát mit csináltál?”

Másik paraszt:

„Nevemet irtam le bent a bíróságnál.”

Ford.: S. Szabó József.

Levél az Innviertelből.

Mauerkirchen, 1897. aug. 1.

Hát mi is ez az Innviertel? Politikailag Felső-Ausztriának egy kerülete, az Inn folyó melletti negyedrésze, melyet nyugatról Bajorország a Salzach és Inn folyóval északról a Duna, keletről a Hausruik hegység, délről a salzburgi hercegség határolnak. E száraz geográfiai leírás folytatását azonban hagyom a földrajzírónak. Aligha sok embert érdekel ugyanis, akiket pedig érdekel, azok nem igen szorulnak az én geographiánra.

Az azonban talán már jobban fölkelte mindenki figyelmét, ha az Innviertelt a magyar palóczzsággal hasonlítván össze méltó okkal nevezem *német Palócziának*. mert valóban az, akár nyelvét, akár viselkedését vizsgálom az Innviertel népének. Sőt még a két nép eredetében is rokonvonalakat találok. Eléggé elterjedt hiedelem szerint ugyanis a Bükk, Mátra és Karancsvidéki palócok azon bessenyőknek, a magyarokkal rokon törzsnek utódai, akik 7 vezér (Ed, Edömér, Ete, Böngér, Acsád, Vajta, Retel) alatt csatlakozván a magyarokhoz, résztvettek a honalapító küzdelmekben, melyek után az említett vidéken megtelepedtek. Viszont az innvierteliek leg-
 hihetőbben a germanokkal rokon wangionak és tribóczok (nevüket fenntartotta a sok Wang, Weng és Treubach nevezetű helység) maradékai, akik szintén az erős germanokkal együtt fegyverrel foglalták el a szlávoktól ezt a földet. De szeretik is

ezt s ragaszkodnak ennek minden göröngyéhez, melyet őseik vére öntözött meg. Mint azok az egyszerű, derék palócok ott a Mátra és a Karancs alatt. Az Innviertel egyik legünnepeltebb költője, Stelzhammer éneklé az innvierteliek sok élezelődésre okot adó dialectusában:

Hoamátland, hoamátland,
 Han di so gern,
 Wir à Kinderl sien Muadá,
 A Hündlerl sien'n Herrn.
 (Édes hazám, szülőföldem,
 Ugy szeretlek tégedet,
 Mint a gyermek édesanyját
 S mint a gazdáját az eb.)

Minthacsak a magyar dalkirályt halanám:

Tied vagyok, tied hazám
 E szív, e lélek,
 Kit szeretnék, ha tégedet
 Nem szeretnék?

Ez a szeretet a hegyes-völgyes, sok helyt regényes szépségű szülőföld iránt ösztönzi ennek tehetséges, kiválóbb fiait, hogy úgy az irodalom, mint a művészet terén dicsőséget szerezzenek bércezes hazájuknak. Egész sereg költő és elbeszélő igyekezett eddig az Innviertelt nyelvén és szokásaiban hiven feltüntetni, s hogy mily meglepő eredményt, arról tanuskodik az „Aus da Hoamat“ több kötetből álló gyűjteménye, melynek válogatott darabjai már iskolai kiadásban is megjelentek. Megvan az Innviertelnek a maga

kal nem szívesen foglalkozik. (Helyeslés.) En magamnak felvettem e kérdést, valjon helyes-e az, hogy oly munkástartalékokat, a minőt az idén Mezőhegyesen alkalmaztunk, a jövőre is biztosítsunk. Bármiként gondolkoztam és óhajtottam elhárítani a feladatot az államtól, arra jöttem, hogy ez idő szerint senkinek sincs annyi eszköze és annyi közege rendelkezésére, hogy ez irányban intézkedhessék, hogy senki sincs, ki a vezetés egyöntetűségét és gyorsaságát annyira, mint az állam, biztosítani tudná. (Helyeslés a jobboldalon.) Ezért ezen munkástartalék intézményét addig, míg annak helyébe más megtehető állítani tudunk, a jövőre is fentartani szándékozom. (Helyeslés.)

De szükségesnek tartom, hogy a munkaadó és a munkások közti jogviszony is szabályoztassék és pedig akként, hogy e szabályozás hatása már a jövő aratásánál érezhető legyen. (Általános helyeslés.) Ezért még ez év folyamán szándékozom a munkaadók és a munkások közti jogviszonyról törvényjavaslatot előterjeszteni. (Helyeslés.) A belügyminiszter ur pedig a cselédtörvény revízióját szándékozik kiterjeszteni. De nem állapodunk meg itt.

A kormány a munkások sorsát minden irányban örökös figyelemmel kíséri, őszintén érdeklődünk mi a magyar gazda helyzete iránt minden tekintetben, de nem szabad kisebbnek lennie azon jóakarataknak és rokonszenvnek, melylyel a józan és békés munkás iránt viseltetünk. (Általános helyeslés.) A kormány mindent támogat, a mi a munkás anyagi és szellemi helyzetét fejleszteni alkalmas, mert azt tartjuk, hogy akciónknak csak akkor lesz sikere, ha a bujogatókat izolálni tudjuk s a munkások zömét meg tudjuk győzni a helyes irányról. (Élénk helyeslés.)

Ennélfogva a munkásokat azon törekvésükben, hogy anyagi jólétük emelése végett egyesüljenek, segítő-egyesületeket létesítsenek, melegen pártoljuk. A legutóbbi napok is bizonyosságot tesznek arról, hogy a kormány a munkás helyzete iránt mennyi érzékkel bír.

A kötvényekről szóló törvényjavaslat 6. §-ában gondoskodva van arról, hogy a munkások egy kis birtokot, ha csak egy néhány száz négyszöglet is, könnyebben

szerezhessenek meg. A pénzügyminiszter ur pedig kötelezettséget vállalt, hogy még ez évben előterjeszti a hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslatot. Nem szükséges bővebben indokolnom, hogy ez a munkásosztály szempontjából is mennyire fontos. De gondoskodunk módokról is, hogy a munkások oly évszakban, midőn mezei munka ugyszólván nincs, lehetőleg foglalkoztathatók legyenek. Ezért a gazdasági házi ipar mellett a kisgazdasági termelési ágakkal, minő a szőlőművelésen kívül a kertészet, a méhészet, a baromfitenyésztés, kiválóan foglalkozunk és módot akarunk nyújtani, hogy a munkások magukat ezekben könnyen kiképezhessék. Nagy súlyt fektetünk a népies olvasmányokra és jutalmakat szándékozunk kiosztani a magukat kitüntetett munkások és cselédek között és azok közt is, a kik a munkások dolgaival önzetlenül foglalkoznak.

Ezeket inkább csak példaszerűleg hoztam fel, mert a teendők sorozata még azokkal nincsen kimerítve. En különösen saját tárczám kérdéseivel foglalkoztam, de biztosíthatom a t. Házat, hogy minden kollegám is foglalkozik ezen ügyekkel saját tárczáján belül. Befejezésül csak annyit mondok, hogy hazánkban máskor is jelentkeznek oly áramlatok, melyek a nép szenvedélyeire voltak számítva s melyek más országokban gyökeret vertek; de nálunk csak átmeneti jellegűek voltak, mert az egészséges magyar gondolkodás azokat be nem vette; e kérdéssel is így leszünk, de csak akkor, ha e kérdést, mely az ország egyik létkérdése, nem pártpolitikai szempontból fogjuk fel, nem használjuk fel ütőkártyának egymással szemben, hanem a kormány és törvényhozás egységes akcióját az egész társadalom és az egész hazai sajtó is őszintén támogatja. (Ugy van! Ugy van jobbfelől.) Kérem a t. Házat, hogy mindkét választomat tudomásul venni méltóztassék. (Élénk eljenzés a jobboldalon.)

— Országgyűlés. A képviselőház szombati ülésében megkezdte a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat részleteinek megvitatását. Az első szakaszt a ház Erdély Sándor igazságügyminiszter által

ajánlott szövegezésben fogadta el, a mely szerint a miniszter utasított, hogy az új bűnvádi perrendtartást rendeleti úton általa meghatározandó napon, de legkésőbb 1900. január elsején léptesse életbe. Hosszabb vita fejlődött ki a javaslat 15-ik szakaszánál, mely az esküdtzéki kompetenzia szabályozását tartalmazza. Erdély Sándor igazságügyminiszter reflektált azután az elhangzott felszólalásokra. A javaslat 15-ik szakaszát gondos és alapos megfontolás után alkotta meg s elvi alapokon építette fel. Gondoskodnia kellett arról is, hogy az esküdtzéseket túl ne terheljék és ezért csupán a legsúlyosabb büncselekményeket utalta az esküdtbíró elébe. A ház a szakaszt az összes módosítás mellőzésével változatlanul elfogadja. Két órára járt az idő, a mikor a ház a sokat emlegetett 16-ik szakaszhoz érkezett. Erdély Sándor igazságügyminiszter a ház elé terjesztette a pártok által elfogadott új szöveget. Utalt arra, hogy az új szöveg szerint az ország polgárainak legnagyobb része az esküdtzések előtt leszen kénytelen elégtételt kérni becsületének megsértéseért. Győry Elek és Makfalvy Géza jeleztek még pártjuk álláspontját az új szakasszal szemben. Az új szövegezés az eredeti szakasznál jobbnak tartják és ezért rendkívüli eszközökkel e szakasz ellen küzdeni nem akarnak, hanem kijelentik, azt még ebben az alakjában sem fogják megszavazni. Ezzel az ülés véget ért.

— A képviselőház elnapolása. A képviselőház előreláthatólag ma végezni fog a bűnvádi eljárás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslatot. Szerdán egy rövid formális ülésben minden valószínűség szerint Bánffy Dezső báró felfogja olvasni a képviselőház elnapoló királyi kéziratot. A képviselőház nyári szünete előreláthatólag szeptember hó 27—28-ig fog tartani.

— Vilmos császár Oroszországban. A német császár és a császárné szombaton Kronstadba érkezett. Vilmos császárnak oroszországi útja nagy politikai jelentőséggel bír, különösen most, a mikor a

Mikszát Kálmánja is: Purschka Norbert, aki a — Bilder aus dem oberösterreichischen Dorfleben czimvel — oly jó ízű, jellemző történeteket beszél el az innvierteli parasztságról, akárcsak Mikszáth Kálmán a jó palóczokról.

Az Innviertelnek kétségkívül legszebb és legintelligensebb vidéke a Mattig völgy. A Mattig közel Salzburghoz a Frummel és Matt tavakból veszi eredetét s folyton északi irányban, a Salzaachal párhuzamosan haladva, mielőtt az Inn eléréne Braunaun alól a föld alatt eltűnik. Kristályvíze mégis valószínűleg a föld rétegein át az Innbe szivárog. A Mattigvölgy esinos városai: Friedburg, Mattighofen, Uttendorf. Mauerkirchen, Braunau mindannyiban csupa értelmes iparosok és művelt hivatalnokok laknak. Ezek természetesen már nyelvben, szokásban és öltözetben eltérnek a tulajdonképpeni innvierteli néptől, de a huzamos Ideig való ott tartózkodás még a hivatalnokok beszédén is észrevehető, épügy, mint a magyar palóczok uri emberein.

A Matting völgy az Innviertel társadalmában mindig előkelő szerepet játszott. Tehetséges fiairajongó szeretettel viseltetnek szülőföldjük iránt, nemcsak maguknak szerettek, sőt szereznek folyton hírt és dicsőséget, hanem szülőhazájukra is fényt vetnek. Az én tartózkodási helyemen, Mauerkirchenben néhány évvel előbb, élete delén halt meg egy Isten kegyelméből való költő: Reischl József, a kinek 1893-ban,

Aus da Hoamat czimvel megjelent innviertel dalaik annak idején méltó feltűnést keltettek. A dalok persze egy innvierteli született elragadtatásával, superlativusokban magasztalják az ottani népet, de viszont apró hibáit is szeretetre méltó módon tárják fel. A Reischl dalaiból mutatványképen lefordítottam egy párt, melyek e lap mai számában olvashatók. Egy másik mauerkircheneri született Loidolt Ede, százados, s a bécsujhelyi katonai akad. egyik tanára festményeivel és zenecompositióival arat megérdemelt elismerést. A tavalyi budapesti, millenniumi kiállításon is volt a hadügyi pavillonban két képe, egyik a bécsujhelyi katonai akadémia, másik annak maig fennálló történeti nevezetessége, a Rákóczy-torony, honnan, mint tudjuk II. Rákóczy megszökött. E képek sikerült és érdekes voltát mutatja az, hogy maga a király vásárolta meg azokat. Loidoltnak közelébb megjelenendő nagy zenei compositiójából, a „St. Georgs-thaler“ című operából egy dal már elhagyta a sajtót. A közeli Uttendorf városkában egy más festő, Forstmoser Ferencz munkálja az Innviertel híret és dicsőségét. Sokan vannak még ilyenek, a kiket névről nem ismerem. Megjegyzem még, hogy rég idő óta az Innviertelben lakik egy kiváló holland festő, Prem, a ki az Inn mellett, rendkívül bájos vidéken ütötte fel festő tanyáját s holland módra rendezte be házáat és környékét.

Hogy az Innviertelben annyi sok a

(költői és művészi hajlamu lélek, azon alig lehet csudálkozunk. Ugyanis e vidékre pazarul szórta a természet a maga szépségét. A közeli havashegyek festői panorámát nyújtanak, a lágyan susogó örökzöld fenyőerdők költői gondolatokat ébresztenek, a csevegő, tiszta patakok, melyekkel lépten-nyomon találkozunk a legédesebb érzéseket sugallják a szívnek, s bármerre megy az ember, völgyben, hegyen oly gyönyörű képek tárulnak szeme elé, hogy nem győz velők betelni. A romantikus szépségű hegyes vidék bájjait csak egy olyan excentrikusan eredeti lángelme nem tudja élvezni, minő volt a Petőfié, aki souverain megvetéssel írta:

Mit nekem te zordon Kárpátoknak
Fenyvesekkel vadregényes tája!?

És ez a poetikusan szép Mattig völgy most, mikor e sorokat írom, a legszomorubb látványt nyújtja. Mintha a végítélet közelgett volna, négy napi eső s két napi orkán tombolása után óriási vizáradat lepte el s nemesak a mezei gazdák szorgalmának gyümölcseit tette tönkre, hanem utakat, hidakat, házakat rombolt szét és embereket sodort a halálba. Szinte elképzelhetetlen nyár közepén ily rengeteg esőzés s a nyomát követő, szivfacsaró pusztulás. A vasutak közelben és távolban hihetetlenül meg vannak rongálva. Ót napja már, hogy minden vasuti közlekedés szünetel s postát nem kapunk

francia köztársaság elnöke is már készülődik a Néva napjára. Az a körülmény is, hogy Hohenlohe kancellár is elkísérte császári urát, bizonyítja, hogy nem kéjtutásról van szó s az orosz lapok nyilatkozatai, melyeket az orosz sajtóviszonyok mellett, melyek a kormány akarata ellen való közléseket nem engednek meg, figyelemre méltóan igazolják azt a feltevést, hogy Ferenc József király pétervári útja óta a nagyhatalmaknak egymáshoz való s különösen a hármasszövetségnek Oroszországhoz való viszonya, a világbéke szempontjából áldásos átalakuláson és változáson esett át.

Egyházkerületi egyházi értekezlet.

— Meghívás Szatmárra. —

Debreczen, aug. 9.

A hanyatló egyházi élet élénkítésére, a vallásos buzgóság ápolására, a belmisszió széles mezejének társadalmi uton való munkálására szervezkedett négy esztendővel ezelőtt a tiszántuli ev. ref. egyházkerületben a lelkészeket és világiakat működési körébe vonó egyházi értekezlet. Vándor közgyűlések tartásával is igyekeztek a prot. társadalom érdeklődését fölkelteni az eszme iránt s a cselekvésre ébreszteni a szunnyadó protestáns öntudatot. Debreczenben tartották az első közgyűlést, a reformáció évforduló napján; Várad következett azután, mely szeretettel üdvözölte a nemes ügy bajnokait a falai között. Az idén a kalvinizmusnak hajdan erős vára, Szatmár lesz majd a liga közgyűlésének helye. Az értekezlet vezetősége a következő körlevélben hívja meg a tagokat és minden érdeklődő hitsorsost a szatmári gyűlésre:

Szeretett hitrokonok?

Az Egyházi értekezlet megalakítása óta ez lesz a 3-ik közgyűlés. A várad közgyűlés (1895.) óta elvesztette Értekez-

letünk nagybuzgósága egyházi elnökét is, Lukács Odónt, így az alelnökökre maradt a közgyűlés előkészítésének nem könnyű tiszte. A 3-ik közgyűlés f. évi szeptember 22-en Szatmáron tartatik meg az ottani testvér egyház áldozatkész meghívása folytán; azon vidék közép pontján, mely a reformáció első szervező zsinatjait látta; azon városban, mely a reformatio egyik ősi bástyája volt, s tömerdek viszontagságok után is, nagy multjához hiven, óriás erővel küzd mind a mai napig hogy az evangéliom világa tiszta fényben ragyogjon, hasonlítva Mózes csipke bokrához mely ég, de nem emésztetik. (II. Móz. 3. 1.)

A szatmári közgyűlés történelmi fontosságú leendő. Mert hivatva lesz — lejárván a 3 évi megbízatás — az értekezlet egészen újra szervezni: elnökök, jegyzők, pénztárnok és a 60 tagú választmány ujjal választása által, ezek kezeibe tevén le az Értekezlet tovább fejlesztését. Epen azért hathatósan kérjük az Értekezlet minden tagjait és barátjait, hogy mennél nagyobb számmal jelenjenek meg, új tagokat is megnyerni törekedvén. Az áldozatkész szatmári testvér egyház vendégeiként fogadja a megjelenőket, e végre felkérjük a közgyűlésre eljövő hitrokonainkat, hogy érkezésük idejét a szatmári egyház egyik tevékeny lelkészénél nt. Tabajdi Lajos urnál folyó évi szeptember 1-ig bejelenteni sziveskedjenek. Az első értekezlet szeptember 20-án délután 4 órakor tartatik az egyház tanács termében, mely előértekezletre a nagy választmány tagjait meghívjuk, az általános tisztújítás előkészítése végett. Másnap a közgyűlés megalakítja a tisztkart, választmányt, meghallgatja a közérdekű felolvasásokat s hozzá határozatait. A testvéri érintkezés által fokozzuk egymás buzgalmat.

Társadalmi tényezővé úgy válhatik ez új intézmény, az Értekezlet, ha menél számosabban csatlakoznak ahoz az egész kerület minden vidékéről. Cél: „a keresztyén hitélet fejlesztése, az áldozatkészesség fokozása“, ha a mostani pár száz tag száma megtízszereződne tiszte az annyit tehetnénk. Egyházunk erősítését közös erővel, minden tényező bevonásával érhetjük el a szabad tevékenység és

verseny korszakában, ezt kell munkálni. Az apostolok eselekedetei alapították meg az egyházat, apostoli eselekedetek által tartható az fenn ma is. Apostolokká az apostolok hite tehet. Adja az Ur, a mi Atyánk, e hitnek ajándékát mindnyájunknak, hogy lehessenek a keresztyének „világító esillagok a világon.“ (Filipp 2, 15).

A várad közgyűlés és a nagy választmány debreczeni gyűlése határozata és megbízása folytán meghívjuk a szeretett lelkészi és világi tagokat, tanárokat, hitrokonainkat a szatmári közgyűlésre. A tanácskozási rendet mellékeljük. Feltehető szeretett hitrokonok, az Értekezlet minden barátjai, jóakarói! Seregeljünk egybe az Ur nevében. A Szent Lélek hassa át a hitek szívet, mozgassa akaratát!

A tanácskozási rend következőleg lett megállapítva:

Szeptember 21-én délelőtt 8 órakor isteni tisztelet a szatmári ref. templomban, prédikátor Széll Kálmán n.-szalontai esperes. — Délelőtt 10 órakor közgyűlés a városház dísztermében a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó beszéd. A tisztkar lemondása.
2. Elnökök, tisztkar és választmány választása.
3. „A diakonusi intézményről“, előadó Garzó Gyula gyomai lelkész.
4. „A magyar ref. egyház anyagi ügyeinek rendezése“ bizottsági javaslat.
5. „A lelkész képzésről“, bizottsági javaslat.
6. „A lelképásztori gond régi kipróbált eszközeiről“ felolvasás Gergely Károly n.-bányai lelkésztől.
7. „A prot. felső leánynevelés ügye és érdeke Szatmáron, különösen egy ott létesítendő női tanító képezdéről“. Előadó Tabajdi Lajos.
8. Jelentés a pénztár állásáról.
9. Dr. Barta Béla indítványa. Egyéb indítványok.

Ezeket megelőzőleg: Szeptember 20-án délután 4 órakor előértekezlet, nagy választmány ülése, az egyház tanácstermében.

Simonffy Imre,

Balogh Ferenc.

kir. tan. világi elnök. hittanár, egyh. alelnök.

Egy kis hazai hír, egy sor levél az édes otthonból nem tud eljutni hozzánk.

Ebben a szomorú elszigeteltségben, midőn még kirándulásokat sem lehet tenni, van idő és alkalom az itteni élet megfigyelésére. — Az innvierteli paraszt ság jól megtermett, munkás, szorgalmas, de sem alakra, sem arcra nem szép. Korán vénül, ami a sok dolog következtében s feltűnő számmal vannak közöttük a hülyék, a fertályeszüek. József népi jellemének egyik árnyoldala: a haragtartás; a bosszuállás. Sok betört fej, sok felgyújtott pajta tanuskodik róla. A maurkircheni 65-iki nagy tűzvész is (a templomot és félvárost elhamvasztotta) ilyen parasztbosszu eredménye volt. Szép vonása e népnek a vallásosság. Istent tisztelni, hazát szeretni — oly erények, melyek előtt mindenki meghajol. — De nem hiába hasonlítottam én az innviertelieket a mi palócainkhoz, lám a fentebb leírtak csaknem ezekre is illenek, azzal a különbséggel, hogy nincsenek közöttük feltűnő számmal hülyék és nem bosszuállók, de viszont a bosszu helyett feltalálható náluk bizonyos vadság, nyersség és betyárkodásra való hajlandóság. Szomorú tapasztalatot nyújtanak erről a bucsuk amikor nem egy ember vére festi pirosra a koresma földjét. Egyébként a verekedésre való hajlam az innvierteli parasztban is megvan. A palóc is époly istenfélő, ájtatos róm. katolikus, mint az innvierteli. Mindkettőnek hazájában lépten-nyomon találkozik az ember keresz-

tekkal és apró kápolnácskákkal. Az Innviertelben még sok a szerencsétlen eseteket jelző s imára hívó táblácska, valamint a tűz védszentjének, Szt. Flóriánnak emlékére állított tábla. Az innvierteli nép azonban erkölcsiség tekintetében jóval hátrább áll a palócznál.

Az innvierteli iparos és uri osztály természetesen már öltözetében úgy, mint modorában az intelligencia ismert jeleit tünteti fel. — A régi viseletet még a nők is elhagyták s divatosan öltözködnek. Az ősi pruszlikok és sisakszerű, aranyos főkötők (Goldhaube) ma már legfőleg csak a családi archivumok díszét képezik. Azt a nagyon is elferdített nyelvet, az innvierteli dialectust azonban a legnagyobb részben még ők is mindig beszélik. Udvarias, kedélyes nép, de nem gavallér, mint a magyar. Annak a megnyerő, imponáló gavallériának, mely a magyar intelligencia természetében van itt semmi nyoma nincsen. De van aztán olyan tulajdonságuk az ittenieknek, ami — sajnos — a magyaroknál nagyon is sporadice jelentkezik t. i. a takarékoság s van olyan, a mi jó izlésükre és szép érzékükre vet világot t. i. a dal- és zeneszeretete. Hiszen, szó sines róla, a magyar ember is szeret s tud is danolni, de rendszerint torka szakadtából; a hangárnyalatokra nem ügyel s temperamentumának megfelelőleg minden dalt fortissimo ad elő. Itt látszik, hogy kiváló gondot fordítanak az iskolákba nemcsak az ének elsajátítására, hanem annak szép előadására is. A kottát a leg-

utolsó iparos fia is ismeri és alig van gyerek, amelyik valamely hangszeren, leginkább hegedűn játszani ne tudna. A leányok zongoráznak. A kis Mauerkirchenben (alig 3000 lakosa van) több mint 20 zongora van. Alig hiszem, hogy volna Magyarországon hozzá hasonló kis város, mely vele e téren versenyezne. Vannak vegyes (férfi és női) énekkarok, (Lieder-tafel), melyek nemcsak a templomokban, a vasárnapi mise alkalmával működnek közre, hanem egyre-másra rendezik a zene-és dalestélyeket. Ezek a késő éjbe benyulnak s tánczezal és bő sörivással végződtek. Rengetek sört elbirnak fogyasztani.

Legmegszokottabb mulatsága az Innviertel polgárságának a Bürger-tag, napnap után más-más vendéglőben. Ilyenkor ha egy kicsit fülök melegszik, de nagyritkán rágyujtanak egy-egy nótára és prosit meg Heil, heil kiabálással üritgetik a boros kanecókat. A Magyarországon divatos bankettekéről itt szó sinesen, de nincsen aztán a bankettek járulékaikról, a pohárköszöntőkről sem. Ha valaki itt valamely mulató társaságban felszól és dikciót mond, az valóságos eseményszámba megy. De az is igaz aztán, hogy nyilvános szereplések alkalmával ezek az emberek nincsenek úgy birtokában a szónak, mint mi magyarok.

De végzem leveletem, hogy unalmas ne legyek. Ad revidere domine redactor!

S. Szabó József.

NAPI HIREK. Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartanak. Az ígató, kiadó-hivatal s az irattárfelteknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A Gönczy-egyesület „Githon“-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

Famunkatanítás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Zóna-mészárszék helyisége Csapó-utca Slezak-féle ház, a gyógyszerár mellett, továbbá a kenyéripiacon a Szikszai-féle hában. Beiratkozhatni a székhelyiségekben, továbbá a D. E. és R. U. szerkesztőségeiben és Thót Lászlónál Csapó-utca 2591. A jelentkezés legzélszerűbben levelezőlap után történhetik.

A debreczeni kir. járásbírószág szóbeli kéréseket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a íelek megjelenhetnek minden szerdán.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

Felhívás előfizetésre.

Augusztus elsejére új előfizetést hirdetünk. Ama t. olvasóinkat, kiknek előfizetése most lejár, kérjük sziveskedjenek a megújításról idejekorán gondoskodni, nehogy a lap küldése szüneteljen.

*

A lapot nyáron át bárhová fürdőbe, nyaralóhelyre utána küldjük előfizetőinknek akárhányszor is változzék a cím,

*

Mutatványszámot mindenkinek kívánatra küldünk.

*

Előfizethetni bármely naptól kezdve lehet. Előfizetési árak egy hónapra 1 frt., negyedévre 2 frt 50 kr.

A „Debreczeni Ellenőr“
kiadóhivatala.

— Agrár mozgalmak Püspök Ladányon.

Erős Lajos püspökladányi ev. ref. lelkész kezdeményezésére, aki ennek a mozgalomnak saját lapjában, a *Püspök-ladányban* erős propagandát csinált, — nem rég küldöttség járt fenn Budapesten a közoktatásügyi miniszternél azon ezélel, hogy a vallásalapítvány ottani 28 ezer holdas rengeteg uradalma jövőre, három év múlva, midőn a 18 éves bérlet lejár, oly módon parcellázva adassék bérbe, hogy néhány ezer holdat föld a nélkül szükölködő lakosság is kibérelhessen s ez által biztos megélhetési eszköz adassék a szociális eszmék befogadására máris hajlandónak mutakozó mezsei munkás népek. A küldöttség, melynek tagjai voltak Pap Elek orsz. képviselő vezetése mellett Erős Lajos ev. ref. lelkész, mint szónok, Fröhner Lajos r. kath. plébános, Nábráczky István főszolgabíró és Balogh Sándor

községi főbíró, ugy *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszternél, — mint *Pfeifer Kálmán* miniszteri tanácsos, a vallásalapítványi ügyek előadójánál tisztelegvén, — kifejtette, hogy a tizezer lakosu nagyközségnek létkérdése az alapítványi birtokok egy részének méltányos feltételek mellett való bérbevehetése. Mert a tizezer lakosnak a beltelkekkel együtt ma alig van tizezer hold földje, amin gazdálkodhatik. Ennyiből annál inkább nem élhet meg, mert az az öt nagybérlő, akinek kezében van most összehalmozva az uradalom minden földje 4—8000 holdas parcellákban, — olyan édes-keveset törődik a község érdekeivel, hogy 15 év alatt, amióta ők bérelik az egész 28000 holdat, ipar, kereskedelem, társadalmi élet csak pang P.-Ladányon. Mig azelőtt, midőn 35 körzetre volt felosztva az uradalom s ezen bérlők mind Püspökladányon laktak, itt költvén el jövedelmeiket, — minden téren pezsgőbb forgalom színhelye volt a község. A küldöttség mindkét helyen szives fogadtatásra talált s biztató ígéretekot kapott, már amennyiben tudmílik a közoktatásügyi miniszterium hatásköre a közre munkálást megengedi. Csakhogy legtöbb függ a mozgalom sikeres megoldásánál az uradalmi felügyelő és az ellenőrző bizottság jóakartától. A küldöttség kéri akarta a földmívelésügyi miniszter támogatását is. Ezt azonban jobbnak látta későbbre halasztani.

— A királyi tábla köréből. *Puky Gyula*, a debreczeni kir. ítélőtábla köztisztelőben álló elnöke, hosszabb szabadságidőre városunkból e hó 8-án elutazott s távolléte alatt bessenyei Széll Farkas helyettesíti.

— A dalegylet hangverseny körútja. Piros pántlikás pörge kalapban két utra e hónap 17-én a debreczeni dalegylet, hogy megint dicsőséget arasson a debreczeni névnek. A működő tagokhoz pártolók is csatlakoznak köztük több szép debreczeni asszony és leány. Ők is feltűzik persze a dalegylet jelvényét a piros mellszalagot, rajta arany nyomásu névvel *Debreczen*. A működő tagok még a dalegylet lant jelvényét is viselik a mellükön. Mindez benne van a minden tagra nézve kötelező utazási — szabályzatban, amely szigoru fegyelmet fog tartani az egész utazótársaság között. — Ez a szabályzat még az öltözködést is megállapítja, természetesen a hangversenyekre s az ünnepies összejövetelekre. A tósztozó hajlamok elé pedig eleve szigoru korlátot vét, amidőn megállapítja, hogy banketteken és hasonló multságokon csakis az elnökség által felkért egyleti tagok élhetnek a szólás szabadságával, az az csakis azok dikióizhatnak, akiknek az elnökség megengedi. A működő tagok közös szállásaikról a vezetőség engedélye nélkül, a programmon kívül eső egyéb kirándulásokra el nem mehetnek. A szabályzat eme pontja bizonyosan nagy megnyugvást szerez az olyan dalegyleti tag — feleségének, aki nem viszi magával az élete párját. Az utazás vezetői lesznek *Márk Endre* elnök, dr. *Magoss György* alelnök és *Krasznay Ferencz* titkár, a kiknek fáradozása ütötte nyélbe ezt az érdekes délvidéki kirándulást. — Az utirány a következő: A társaság 17-én kedden, este 10 óra 37 perczkor, Szajolon, Csabán keresztül szerdán reggel 7 óra 55 perczkor érkezik a tiszparti szép magyar városba. Szegedre, ahol a négy órai várakozást a város megtekintésére használják fel. Az első hosszabb állomás Ujvidék lesz, ahová szerdán d. u.

4 óra után érkeznek. Itt tarják meg első hangversenyüket, melynek műsorába Huber *Honfidal*a, Braun *Egyesgedül* kezdetű darabja, gróf *Zichy Géza* Serende-ja (zongora kísérettel), *Medgyessy Barna kis leánya* és Gaál *Balaton*i dalok cz. szerzeményei vannak felvéve. A következő állomás *Belgrád* lesz, a szert főváros, hova 19-én este 7 óra 5 perczkor robob be a debreczeniekot vivő vonat. A Sándor király védnöksége alatt lévő szerb dalegylet rendezése mellett még az nap este bemutatják a magyar dal bűvös bájos szépségeit. E hangverseny műsorában Thern *Dalünnepen*, gr. *Zichy Géza Serenade*, *Zimay Nyisd ki rózsám* és *Medgyessy Barna kis lány* című művei szerepelnek. Felteszünk a derék szerbekről annyit, hogy néhány számmal meg kell toldani a debreczenieknek ezt a rövid műsort. Másnap Szt. Isván napján megtekintik Belgrád és Zimony nevezetességeit. — Augusztus 21-én hajón Orsovára utaznak. A korona kápolna, Adakaléh és a Vaskapu meglátogatása után, vasárnap este Orsován hangversenyeznek. Hétfőn pedig Herkules fürdőben adnak hangversenyt, *Zichy Géza*, Gaal, *Silcher*, *Zimay* és Thern egy-egy kedvelt szerzeménye szerepelvén a műsorban. — Másnap reggel tovább utaznak Temesvár felé. — 25-dikén szerdán este Temesvárott, Csütörtökön pedig Nagy-Kikindán hangversenyeznek. — Pénteken Szegeden keresztül Kecskemétre mennek. Itt rendezik 28-án, szombaton este az utolsó hangversenyt. Vasárnap reggel haza indulnak s az nap délután itthon lesznek. A hangversenyt mindenütt helyi jótékonyezélna adják.

— Izr. kántorválasztás. A helybeli izraelita hitközség képviselőtestülete tegnap töltötte be viharosközgyűlésen a pompás újtemlom kántori állását, amelyre különösen két komoly jelölt volt: *Strocke B. V.* przemysl-i és *Harmann Dávid* nagyváradai kántor. A választást élénk korteskedés előzte meg, amely végre is a przemysl-i kántor győzedelmével végződött, miután a képviselőtestület 25 szavazattal 14 ellen elvetette azon indítványt, hogy az ó-budai kántor meghallgatása végett a választás egy hétre halasztassék el. — A *Reichmann Ármín* hitközségi elnök által elrendelt titkos szavazásnál összesen 35 szavazatot adtak be. Azonban ezekből dr. *Bakonyi Samu*, a szavazat-szedő küldöttség elnöke, hatot amiatt, mert a szavazó képviselőtestületi tag a saját nevét is följegyezte a szavazó lapra, egyöt pedig azért mert véle valaki *Sztrakai* Norbertre szavazott, aki tudvalevőleg nem kántor, hanem vivótanár a fővárosban, semmisenek jelentett ki. Az érvényes 29 szavazából *Strocke B. huszonegy*, *Hartmann Dávid* nyolcz szavazatot kapott; e szerint 13 szótöbbséggel *Strocke*t választották meg, aki szeptember 1-én foglalja el debreczeni állását. Az új kántor, a hitközségtől nyert értesülésünk szerint a legkitünőbb bizonyítványokkal dicsekszik s ifju *Szotyori Nagy Károly* is első sorban és a legmelegebben ajánlotta a hitközségnek, mint olyant, akinek megválasztása kitünő nyereség lesz. A hitközség azt is megezáfolja, mintha *Strocke* nem tudna magyarul. Hiszen nem régen kilencz esztendőt töltött Szabadkán, mint az ottani izr. hitközség kántora; gyermekeiket most is Magyarországon taníttatja s neki magának is leghebb vágya, hogy ujra visszajöhessen régi hazájába.

— **Házi ezredünk** tegnap reggel indult el az őszi nagy hadgyakorlatra. Egyelőre a Nagyvárad környéken tartandó dandár gyakorlatokon vesz részt.

— **A kath. autonomiai választások,** még mindig nincs megállapítva az ideje a debreczeni választásnak a katolikus kongresszusra. Abból a kerületből, a hova a debreczeni választók tartoznak, legutóbb leszavaztak. M.-Peterd, Görbed, Margitta, Beél, Tenke, Rézbánya. Sályi, Székelyhid, Szalacs gróf *Batthyányi* Józsefre 607 szavazattal, míg dr. *Horányi* Gyulára Micskén és Mező-Telegden csupán 56 szavazattal. Eddig gróf *Batthyányi* 1700 szavazattal bír, dr. *Horányi* 3800 szavazata ellenében.

— **Dohánytermelők figyelmébe.** A dohánytermő területeken a talajvizsgáló bizottság helyszíni munkálatait aug. hó 23-án kezdi meg. A városi hatóság bizalmi férfiai a mezőrendőrkapitányság mezőbiztosai lesznek.

— **Hymen.** *Ballay* Béla ügyvédjelölt, lapunknak is tehetséges tollu munkatársa szombaton esküdtött örök hűséget a szép *Perge* Jolán kisasszonynak, özv. *Perge* Gáborné leányának. Az ifju pár frigyéhez boldogságot és szerencsét kívánunk. — *Ujfalussy* Endre, szabóeszmegyei földbirtokos Mártonfalván eljegyezte özvegy *Kabós* Farkasné szül. *Lakatos* Józsa urnót, *Lakatos* János biharmegyei nagybirtokos leányát Nagyváradról.

— **Egy kegyesrendi tanár bucsuja.** A kegyesrendiek helybeli gimnáziumának egyik derék, fiatal tanára *Woggenhuber* Oszkár a rend kormányának intézkedéséből mintegy előléptetésül a nagy-beckeri főgymnáziumhoz helyeztetvén át, jó barátai és a jótékonycélu zóna-társaság tagjai szombaton este a polgári lövölde nagyterdei helyiségében bucsu-estélyt rendeztek a tiszteletére. A lövölde főépületének terraszán lefolyt gazdag és vidám lakoma alatt a rokonszenv és baráti szeretet számtalan toasztban és szép ajándékban nyilvánult meg a kitűnő tanár iránt. Az első felköszöntő alatt ugyanis, melyet dr. *Löfkovics* Márton ügyvéd mondott, mint közös ajándékot egy szép kivitelű esikőbőrös kulacsot, egy remekül himzett dohány zacskót és hosszuszárú pipát adtak át a bucsuzónak, debreczeni emlékül. Toasztoztak még dr. *Freund* Jenő, *Kernhofer* József, *Woggenhuber* O., dr. *Szalay* Béla, dr. *Harstein* Dezső, *Láng* Jenő stb. A bucsuestély, melyen negyvenen vettek részt, éjfélkor ért véget.

— **A mezőhegyesi uradalom** igazgatója *Juhász* Bálint holnap délután Debreczenbe érkezik s másnap *Király* Gyula tanácsnok kíséretében kirándul a Hortobágyra, az ottani állattenyésztés megtekintésére.

— **Biharmegye eloláhosodása.** Siposs Orbán doktor, Biharmegye tanfelügyelője megválik állásától és nyugdíjba megy. Távozásának okát emlékiratban fogja kifejteni. Az emlékiratban a visszalépő tanfelügyelő előadja, hogy Biharmegyében az eloláhosodás oly nagy mérvet ölt, hogy ennek megállítására a legszükségesebb intézkedésekre volna szükség. Az intézők azonban a tanfelügyelői jelentéseket mindenkor figyelmen kívül hagyták, sok közönyt tanusítottak évenként kereszttől, s így a magyar nemzeti iskola-ügy végveszélyben forog. Siposs Orbán doktor mostan belátva, hogy e viszonyok ellen küzdelme meddő, — visszalép állásától s ugyanekkor emlékiratával, — melyekben statisztikai adatokkal fogja a bihari magyarság romlását feltüntetni, — fel fogja hívni a kormányt, a súlyos baj orvoslására.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Hajdúvármegye ma délelőtt tartotta közigaz-

gatási bizottsági ülését *Rásó* Gyula alispán elnöke alatt, a melyen a július havi ügyek állapotáról tettek jelentést a szakelődők. A részleteket holnap közöljük.

— **Műpártoló város.** A városi tanács a felállítandó városi muzeum számára potom árért, 60 frtért megvásárolta *Gaszner* Ida müncheni festő két sikerült állatképét. Az egyik az ötös fogatban használt *Czimer* nevű herélt lovat ábrázolja, amelyen még feltűnően kidomborodnak az őserdeti debreczeni lófaj jellemző tulajdonságai; a másik kép modellje a törzsménes egyik szép alakja a hét éves *Czinkota* volt.

— **Adakozás a nyomor enyhítésére.** A Debreczeni Ellenőr aug. 3-iki számában az irgalmas samaritánusok pártfogásába ajánlotta K. R. M. munkatársnőnk azt a sorsüldözött szegény asszonyt akinek három felnőtt gyermeke megőrülvén, minden munkakereső támaszát elveszítette. A felhívásra *Rácz* József h.-hadházi községi jegyző gyűjtést indított, mely összesen 3 frt 80 krt eredményezett. Adakoztak a következők:

Bürger, Feldmann Lőrincz 30—30, *Rácz* József, Eksteiu Mór, Horváth Mór, Feldmann Jenő, Ernst Jenő, Jettiskovits Ad. 20—20, Goldstein Sámuel 15, N. N., ifj. Goldstein Ignác, Eckstein Róza, Farkas Ödön, Grünfeld Vilmos, Dancsi József, Barak Miklós, Farkas Gábor, Horovitz, Fekete Lajos, Goldstein Jenő, Sallai József, Lichtmann Ignác 10—10, M. J. 5 krt.

A 3 frt 80 kr átvételét, amidőn köszönettel nyugtázzuk, elküldöttük *Török* Endre községi jegyző urnak Gáluspetribe, azon kérelem mellett, hogy azt adja át a nyomorgó Klein Sámulnének.

— **A nyomdász-egylet jubileuma.** Az „Általános Munkás Betegsegélyző és Temetkezési Egylet” elnöksége a 21-én tartandó jubileumi ünnepélyünkre felülfizetésül, illetve a tisztelet-jegy megváltásául egy 10 koronás aranyat küldött. Fogadja a humanusan gondolkodó egylet elnöksége eme szép adományért leghálásabb köszönetünket. Debreczen, 1897. augusztus 8. A rendező bizottság.

— **Öngyilkosság a temetőben.** Nagy volt a bubánata *Miskolczi* János utca-seprőnek. Hogy miért, azt talán megmondhatná a felesége. Elég az hozzá, hogy a vasárnapi szent napot arra használta fel, hogy ivott, ivott, amíg csak tartott a pénze, aztán úgy hajnal felé kivánszorgott a hatvan-utcai temetőbe egész addig a sirdombig, ahol az ő mostoha fia *Pozsár* Mihály teteme nyugszik és ott felkötötte magát a sirfejjára. Meghozták ennek a hírét a rendőrséghez, ahonnan *Pávay* rendőrbiztos dr. *Balkányi* Ede ker. orvossal kisetett a színhelyre. Meg volt halva a szegény utca-seprő. Rövid lévén a keresztfa, a holttest *guggoló állapotban függött.* Az öngyilkosság honstatáltatván, a boncolást feleslegesnek tartotta az orvos és a hullát a közkórházba szállította.

— **Halálozás.** Polgár *Szabó* Mihály folyó hó 8-án, életének 58-ik évében elhunyt. Tetemei folyó hó 10-én délután 3 óraker fogtak Homok-utca 2953. sz. háztól örök nyugalomra tetetni. A temetést *Dankó* M. temetk. intézete rendezi.

— **Hirtelen halál.** *Városi* Bálint vámospécsi gazdálkodó bejött nejével Debreczenbe dr. *Losonczy* Álmos megyei főorvoshoz. Mialatt *Városi* a távollévő főorvosra várakozott, hirtelen összeesett és meghalt. Dr. *Varga* Emil vizsgálta meg a még csak 45 évet élt elhunytat és

megállapítván a szélhüvést beszállította a hullát a közkórházba.

— **A gothenburgi rendszer.** *Gidófalvy* István dr. kir. közjegyző egy rövidke röpiratban ennek a rendszernek óhajt az *iszákoság terjedésének megállítására* érdekében propagandát csinálni. A gothenburgi rendszer Svéd- és Norvégországban honos s ott igen jó eredményeket értek el vele; lényege *Gidófalvy* előadása szerint a következő:

Norvégiában nem a pénzügyi hatóságok adják meg a szeszes italok kimérésére az engedélyt, mint a kontinensen legtöbb helyen, hanem a községi lakosok által saját kebelük-ből választott testület gyakorolja e jogot. Ennek a testületnek jogában áll az italmérő helyek számát szaporítani és megszorítani. Ezek a testületek az engedélyeket nem nyereszkedő társulatoknak adják ki, hanem humanitárius társaságoknak. Ezek a bérlő társaságok meg vannak győződve arról, hogy a korsmába járásnak egyik főbaja az időpazarlás, ácsorgás és a rossz társaságokban való tartózkodás, ennél fogva úgy rendezik be az árucsarnokokat, hogy ezeket a bajokat könnyen meggátolhassák. Csakis józan egyéneknek mérnek ki italt. Ha valaki gyermeket küld érte, annak ki nem adják. Vasárnap az összes korsmákat bezárják. Egy látogatás alkalmával egy egyén mintegy 8—10 kr értékűnél többet nem fogyaszthat. Az ismert részegeskedők számára külön korsmák vannak kijelölve. Épen mert külön korsmájuk van a notorius részegeskedőknek, ezek száma napról-napra apad, mert már olyankor utasítják az iszákos embereket a számukra fenntartott külön korsmákba, a mikor még észre térhetnek és rendszerint fékezik is szenvedélyüket.

— **Temetés.** *Prösztel* Ede nyug. magy államvasuti mozdonyvezetőnek temetése f. hó 7-én ment végbe, a gyászoló család és nagy közönség részvéte mellett. A gyászszertartást dr. *Wolaffka* Nándor v. püspök végezte *Kovács* és *Molnár* káplánok segédletével, mely után a boldogult hült tetemet a Szt-Anna temetőbe helyezték örök nyugalomra újabbi beszentelés mellett.

— **Fenyő fürdők a Margitban.** A gyönyörű Margitfürdő telep tevékeny igazgatósága mindenképpen azon van, hogy a nagy közönség igényeit minden irányban kielégíthesse. A nagy melegben verejtékező közönség lehűtését megkönnyítette azzal, hogy a hűs, tisztavízű uszodán kívül a gőzfürdő *összes medencéit és zuhanyait* használhatják délután 5 órától 7-ig 20 krajczárért. Az idegbajban szenvedők és különösen a nők megkímélhetik most már a fürdőzés költségeit, — mert az *eggenbergi* híres hidegvizgyógyintézet igazgatóságától kapnak *koncentrált fenyőkivonatot*, melynek segítségével a leghasznosabb és legtökéletesebb módon használhatják itthon a fenyőfürdőket. Felhívjuk erre a fürdőzők figyelmét.

— **Ki-e ez a kufya?** A vámospécsi országútfélen, túl a guti faraktáron *Sipos* Sándor földjére egy keselyűbű kölyök vadászkutya tévedt, amelyet igazolt tulajdonosa átvehet az ott lakó *Ignáth* Miklós dimnyetermelőnél.

— **Elmebeteg koldus.** Rajtaérték a rendőrök a 88 esztendő agg tót *Zajocs* Demjént, amint a Csapó-utcán kéregetéssel terhelte, a járókéltket. Letartóztatták, de bővebb vizsgálat után kiderült, hogy elmebeteg van dolguk. Egyelőre rendőri megfigyelés alá vették.

x **Kiadó lakás.** Egy 4 szoba és minden mellékhelyiségekből álló utcai földszinti lakosztály november elsejére kiadó. A lakás esetleg már szeptember 1-én is elfoglalható. *Czim* a kiadóhivatalban.

x **A magyar nyelv elsajátítása** végett hajlandó vagyok 12 éves fiamat cserében adni egy fiu vagy lányért, ki a német nyelvet bírni óhajtja. — Igen jó népiskoláink vannak. Megkeresés, *Fried* József kereskedő Szomolnok Szepesmegye.

A Vilmos-huszárok.

Mottó: A regimentet áthelyezték, a regimentért szörnyű kár.

A Pálffy huszárok, már elmentek Debreczenből, odaszólitotta őket a parancs a büszke eszászárvarosba. A bécsi Vilmos-huszárok is megindultak már új állomás helyeik felé Debreczenbe és Nagyváradra.

Akik a hadsereget ismerik, azoknak nem kell magyarázni, kik azok a Vilmos-huszárok. Ebben az ezredben maradt meg mai napig mindaz, a mi a magyar huszárt, magyar huszárrá tette.

A tisztikar, a magyar arisztokracia sarjadéka, — mint ahogy volt az, valamikor régen. A magyar huszártiszt minden fényes tulajdonsága, a régi idők, a katonai dicsőség hagyományos emlékei mind mind feltalálhatók a hetedik huszárezred tisztikarában.

Az ezred közel száz éves multja gazdag érdekesnél érdekesebb epizódokban.

I. Ferencz alapította az ezredet tisztán magyar fiukból 1798-ban a francia háború idejében. A nemzeti élet egy jótékony liktetése volt ekkor érezhető. A magyar főnemesség soraiból kerültek ki a tisztek és a háborusidők csakhamar beigazolták, hogy magyar még a magyar.

Bosznia és Hercegovina okkupálásánál is ott volt a hetedik huszárezred. Ezekből az időkben maradt meg egy epizód, a harcászati tekintetében olyan, melylyel kevés ezred dicsekedhetik.

A bosnyák felkelők golyói oly pusztítást végeztek a magyar fiuk között, hogy sokáik nagyon sokáig siratták idehaza az édes anyák. Egy előrsi szolgálatnál sziklás hegyek között egy egész század elesett a felkelők golyózáporában. De két huszár mégis megmenekült s hirt vihetett a táborba.

Az ezredben három ezredes van. Ezredparancsnok: *Sthrör* Adolf, felső és alsó ruttkai *Ruttkay* János ezredes állomás helye Szegeden van.

A harmadik ezredes portugál királyi vérből származik: *Braganca Dom Miguel* ő fensége.

A hadnagyok sorában ott van a németek hatalmas uralkodójának, az ezred-tulajdonosának fia Frigyes Vilmos herceg, a német császári és porosz királyi trónörökös.

Az ezredben van egy osztrák herceg: *Windisch-Graetz* Hugó.

Van tízenyolez gróf, a magyar arisztokracia legjobb hangzásu neveiből egy egész koszorut lehet fenni:

Gróf Breda Viktor, gr. *Stahremberg* Vilmos, dr. *Fugger-Babenhausen* Károly, gr. *Batthyányi* Gábor, galánthai *Eszterházy* János gróf, *Somsich* Géza gróf, *Szapáry* József gróf, *Széchenyi* Viktor gróf, keresztstzei *adorjáni Csáky* Aladár gróf, *Sirró-Noris* gróf, *Pálffy* Móritz gróf, galánthai és frankói *Eszterházy* Sándor gróf, *Széchenyi* Lajos gróf, *Csáky* György gróf, *Ráday* Gedeon gróf, *Kinsky* Ferencz gróf.

Báró van 6, kamarás kulesa pedig tízennégy tisztnek van.

Nagyvárad vagy Przemysl

avagy

Orkán a kántor torkán.

— Parlamentí tudósítás a kis-uj-utezából. —

Debreczen, augusztus 8.

Engedve a figyelmes meghívásnak, a melyet a mai kántorválasztó ülésre az izr. hitközség részéről nem kaptam, reporteri hivatásomnál fogva én is elmentem a kis-uj-utezai izraelita iskolában ma délelőtt tartott parlamentbe.

Hogy miért nevezem parlamentnek? Egyik mellék mesterségem a nyelv-tudomány és az én etimológiám szerint ez a szó: „parlament“ két gyökösszetételéből

származik: „paródia“ és „lamentálás“. Ezt a két dolgot meg csak olyan jól megcsinálja az izraelita hitközség képviselő testülete a kisuj-utezai elemi iskolában, mint akár az országos képviselők testülete a Sándor-utezében.

Délelőtt 10 órakor a hitközségi képviselőkkel megtelt terem közepén büszkélkedő zöld asztal élén ülő elnök *Reichmann* Armin megnyitja az ülést.

— A kántor választást tűzöm napi-rendre.

Erre a kitűzött napi rendre éji rendellenségnek is beillő zsvajv keletkezett.

— Halasszunk el! — kiáltják a haladók.

— Nem! — harsogtak vissza a pén-teki halvevők halálraijedten, akik hallani sem akartak halasztásról, halomra döntve az ellenzék erőlködését.

— Mi az tulajdonképen „kántor“? — kérdi egyik jelenvolt keresztény ujság-író a másiktól.

— O te ignoráns, hát aztse tudod? *Kán-tor* az, mikor *Batu* vagy *Dzsingisz* halálára lakmároznak, — válaszolá szánalmas mosolylyal tudákosabb kollegája.

A keresztény zsurnalisza ujjai között meggörbült a plajbász.

Az elnök folytatja:

— Szólásra felvan írva *Szántó* —

— Hallgassuk *Szántót*! Mert *Szántó* mindig *sans tort*.

Szántó Sámuel nem óhajtván haladni hátrafele, a magyar nagyvárad kántor mellett szól.

— Következik *Kacz* —

— *Kacz*, aj! *Kaczajra* fakaszt! — kiáltanak fel a haladók. — Halljuk inkább *Bakonyit*!

— *Bakonyit*? *Bah*, *konyit* a kántáláshoz, ha a *Bika-Mulató* van kérdésben, de nem a templom! — vágnak vissza a konservatívek.

Az elnök csenget, csenget és megint csenget. A csengettyű szava azonban elvész a zajban. *Reichmann* elnök erre telefon utján elkéri kölesön *Kiss* Áron ref. püspöktől a *Rákóczi harangot* és egyszermind táviratilag odahívatta az ülésre a fővárosból dr. *Lichtenberg* Kornél egyetemi orvostanárt, aki a leghiresebb fülgógyász hogy a bekövetkező tömeges füldobhártyarepedések esetén kéznél legyen a segély.

Közben megérkezett *Beyreuthból* a *Wagner* előadások rendező bizottsága, hogy tanuljon harmoniát.

— Ne legyen olyan nagy zaj! — kiáltja haragosan az elnök.

— *Ezaj*? Korlátozni a lárma szabad ságot? Ez *klotürhetetlen*! — zsbonganak a konservatív képviselők.

— Akkor szép az élet, ha *zajlik*. — támogatja őket az ellenpártól dr. *Freund* Jenő, aki szokott klasszikusokat czitálni.

Végre a megérkezett *Rákóczi harang* kongása helyreállítja a csendet. Az elnök szóhoz juthatott és folytatja:

— Ének ügyről lévén szó, itt mérlegelni kell minden szempontból a két pályázót, mint hanganyagi, képzettségi, *koloraturai* —

Turai Farkas személyes kérdésben kér szót.

— Elnök ur azon felhívásának, hogy *kólóra Turai*! nemzeti szempontból nem tehetek eleget, mert én se szerb, se lengyel zsidó tánczot nem járok. Hanem ha azt tetszik mondani: Talpra magyar! Fel *Nagyváradra*!...

— Éljen a nagyvárad kántor! — zugja a Nagyváradot pártoló párt.

— Halljuk dr. *Popper* Mór! — hangzik fel egy szegletből.

— Miért éppen *Poppert*? — kérdik a hang tulajdonosától.

— Mert ebben a dologban ő a szakértő. A kántor dolgában *perlek edünk* itt.

A zsidó kántor előimádkozó, tehát pap, tehát a kántorper egyszersmind *pap-per*, azért hát szóljon *Popper*!

— Nem kell a lengyel, nem tud magyarul! — riadtak fel a nagyváradiak.

— Majd megtanul itt — esendesítik a przemysliek.

— Igen ugy fogunk járni mint az a przemysli lengyel zsidó, aki elment *Aussigba*, hogy németül tanuljon. Amikor hazájába visszajött, kérdezték tőle:

— Nun, kannst du schon fein deutsch sprechen?

— Jach, ná, aber ganz *Aussig* jidelt *schajjn*.

Az ujságírók erre összeröfögnek.

— Mit akarnak itt az ujságírók? Nem elég hogy kikiáltották már a nagyvárad kántort magyarnak? Ezek az ujságírók *kanál minden lében*!

— *Sollich leben*! — helyeslik több felől.

— Válasszunk, válasszunk!

— Hát kit válasszunk?

— *Nur di gall* — icziait, — zugja *Kohn* Adolf.

— Mit galicziai? A nagyvárad tul-

liczitálja a galicziait.

— Miért kardoskodik ugy az osztrák mellett, mikor magyar konkurrens van?

— kapacitálja *Bakonyi* Samu *Kacz* Jakabot, — hisz ez nem hazafias.

— Éppen ez a hazafias! — vágja vissza *Kacz* Jakab. — Mert minél több osz-

trákot telepítünk Magyarországra a zsiros állásokra, annál könnyebben elfogja viselhetni a magyar a kvótaemelést, hisz a

betelepített osztrákokra fog esni a plusz.

Ezzel az érvvel *Bakonyi* a sarokba szorult. Nem pengette hát a hazafiaságot, hanem a haladást a művelt korrall.

— Mit, — szól erre *Biedermann* József, — éppen azzal mutatom meg, hogy

haladó vagyok, hogy a lengyel zsidó kántort hozom ide. Mert ha a modern nagy-

váradit hozzuk ide, a mellett én nagyon orthodox lennék, de ha a przemysli lesz

itt, ő mellette még én is haladónak fogok látszani.

Bakonyi meg volt verve. A nagyvárad-párt megbukott. A szavazás oly heves harcban folyt le, hogy egyik szavazó képviselő a szükséghez képest *Sztrake*

helyett *Sztrakay* Norbert *vivómasterre* szavazott. Nagy többséggel *Sztrake* przemysli kántort választották meg a nagyvárad

Hartman ellenében, miután azt a higgadt közvetítő indítványt, — hogy tudniillik,

ültessék ide elnökölni mind a két kántort és amelyik nem reked be hamarabb, azt

válasszák meg, — elvetették.

— *Stroke struck the hard man*

Hartmann, — jegyzé meg erre angol czitálásrova vezetők, ami annyit tesz,

hogy *Stroke* megverte a kemény legény *Hartmann*-t.

Melyhez hasonló jókat a többi magyar kántoroknak nem kívánok.

Mák Virág.

A vérző hősökért.

— A magyar vöröskereszt egyesületéről. —

(Folytatás és vége.)

IV. Z á r s z ó.

Ezek után zárjuk szavainkat. Az

ujabban más országokban lezajlott hábo-

ruk alatt a vörös-kereszték áldó működése

minden emberszerető szív háláját biztosította magának. A hadviselés borzalmai

fölött mindenütt ott lengett a fehér zászló,

közepén a vörös-keresztel. E nemes egye-

sület orvosai, ápolói megjelentek a szen-

vedések, sóhajok és siralmak mezőin, mint

az irgalom és emberszeretet őrangyalai,

fölszedték a betegeket, sebesülteket, táplálják az éhezöket, bekötötték a sebeket

s ápolták őket szeretettel és tudással.

Hány ezer anyának, szerető feleségnek,

gyermeknek és testvérnek patakzó könye

szikkad föl abban a hitben, hogy van, a

ki a távolban a vérző kedvesnek gondját viseli!

A külföld magasztos példáját követnünk kell nekünk is. A nagy feladatok, melyek a magyar vörös-kereszt egyletre várakoznak megkivánják, hogy az ember-szeretet nemes föllendülésének egész buzgalomával lássunk hozzá ahhoz, hogy minden segítő eszközt előkészítsünk a pusztulás elé jutó édes mieink oltalmára és mentésére.

Mert, ha sikert akarunk elérni, feltétlenül szükséges, hogy embertársaink, véreink, testvéreink, fiaink segítésére s fájdalmaik enyhítésére jó eleve elkészüljünk. Föl kell szerelnünk magunkat a segítés és gyógyítás minden eszközével. Ez előkészületnél szükség van az egész magyar társadalom szívére. A nép fiai azok, a kik legnagyobb számban vannak a hadseregben. A nép fiai azok, a kikre legtöbb szenvedés fog szakadni. A vörös-kereszt tehát az ő orvosaival, ápolóival, sátraival, kórházaival, sebkötőivel első sorban és leginkább a nép fiainak segítésére fog szolgálni.

A falusi házaeskákban elomló anyai és apai könyveket csak az a tudat szaríthatja föl, hogy minden baj, szenvedés és veszedelem fölött ott lobog majd a vörös-kereszt fehér zászló, az enyhület és az életmentés jelvénye. A falvak és kis városok népéhez szólunk tehát és őket kérjük: jöjjenek támogatásunkra fiaik testvéreik mentésének munkájában. Nincs olyan jóra való falucska, a melyben *tíz* ember — férfi, asszony és leány — össze ne állhatna, azt mondván: nekünk a mi gyermekeink, a mi testvéreink kedvesek, szeretjük őket annyira, hogyha távolba mennek, háboruba kerülnek, kísérelje őket a gondoskodásunk mindenfelé s mivel magunk nem mehetünk őket oltalmazni, gyámolítani: filléreinkkel hozzájárulunk ahhoz, hogy mások, a vörös-kereszt ápolói és orvosai ott legyenek szenvedéseik közt oldalukon!

Tíz ember ha összeáll, már megalakíthatja a falusi fiók egyesületet. Tíz ember egyesülete talán tiznél is több életet menthet meg. Tíz ember egyesülete esetleg arra is számíthat, hogyha jégverés, árvíz, tüzvész, vagy elemi csapás éri őket, határaikat: a vörös-kereszt segítségükre siet. Minden okos szó és minden jó érzélem a mellett szól, hogy a falvak népe megalakítsa mindenfelé a szeretet és irgalom fiók-egyesületét. A népen kívül, a szolgabírákra, birtokosokra, lelkészekre, jegyzőkre, tanítókra és községi bírákra, valamint az állami és magánhivatalok vidéken lakó alkalmazottjaira vár az a nagy és nemes feladat, hogy községünkint szervezzék a vörös-kereszt egyesületet s közreműködjenek ezzel a szükséges anyagi tényezők megszerzésében.

Még egyet el kell mondanunk, azt az igazságot, hogy a mostani háboruk milliónyi veszedelmei közt annak a hadseregnek jut a dicsőség koszorúja, a melynek katonasága eltelik bizalommal és hittel az iránt, hogy az itthonmaradók szent érzelmmel gondolnak rájuk s a vörös-kereszt fehér lobogó alatt kíséri őket a szerető gondoskodás minden útjukon, minden veszedelem és szenvedés között enyhítő pohárral és gyógyító irral.

A kiknek szerető szívük van, a kiknek lelke megfűrdött az irgalom szent érzelmeiben, a kik tenni akarnak a nemzet hőseiért: azok zászlónk alá sereglenek, a jó szív és a nemzeti becsület zászlaja alá!

Shakspeare a Nagyerdőn.

Saját tudósítónk második közleménye.

Debreczen, 1897. aug. 7.

Tudósítónk papírral bőven fölszelve, a legpontosabban jelent meg *Shak-*

spere árok-utczai tartózkodási helyén, hol a nagy költő e szavakkal rázta meg kezét:

— Végtelenül örvendek, édes rokonszemem, hogy újra láthatom s mielőtt beszédembe kezdenék, engedje meg, hogy egy indítványt állhassak elő.

— Kérem, csak méltóztassék, én mindenre képes leszek abban a fölemelő gondolatban, hogy a világ legnagyobb lánglelke után mehetek.

— Nézze, édes költő kolléga, én egy cseppet sem vagyok azzal kibékülve, ki oly igen megszoktam a magány csöndjét, hogy az ablak alatt kíváncsi, profán lelkek zajongjanak, tehát indítványozom, hogy menjünk ki az ön által is annyira szeretett Nagyerdőre.

— A legkészségesebben, költő-király; de attól tartok, hogy ha a tömeg szökési kísérletet gyanít: még megbubol bennünket.

— Ah! a manóba! de, hogyha gondolja és fél attól, könnyen megszabadulhatunk egy kicsiny huncutsággal, mely annyiból áll, hogy az udvar hátulsó ajtaján lebennünk ki — illa berek, nádak, erek. A gondolatot tett követte s a helyi vonatra kapva, csakhamar a Nagyerdő százados tölgyei alatt szívták a balszamos levegőt s miután egy-egy nagyobb, szunyogcsapkodó galylyal fölfegyverkeztek, leültek egy mellettük levő padra melyet a város, mint futó hirtől értesülünk, *Shakspeare* halála évfordulóján emléktáblával fog megjelölni.

Miután egymásnak odakinn is már eleget örvendeztek: az angol drámairó betette a garast:

— Nézze, ifju barátom, *Petőfit* a Földön bántotta „egy gondolat”, engemet pedig a mennyországban s már régen imádkoztam odafönn, hogy csak akadna valaki, ki megidézne, mert nekem már régen szabad határozott meghívásra itt-ott megjelenem; de eddig nem akadt halandó ki ezt megpróbálja. Gondolhatja, milyen édes öröm hatott át, midőn először halottam szellememet idéző hangokat s azonnal le is iramodtam, magukra hagyva *Byront* és *Petőfit*. Az, hogy borbélyeségéd idézett, mit sem tesz, tudtam én azt, hogy itt okosabb emberekkel is beszélgethetek, sőt határozottan azt kellett választanom, hogy a következő dolog nyitját, mely eddig csak dőre talány volt, vele megmagyaráztathassam a világnak. Kérem, hallgasson s tegyen jegyzeteket s már az *Ellenőrbé* közölje, hogy *Petőfinek* és *Byronnak* is megmutathassam.

— Mindent úgy, a hogyan méltóztatik — felelte tudósítónk s már tühegyes irónja készen állott a körmölésre.

Shakspeare örömtől ragyogó szemmel kezdett beszédébe s le is rántotta egy negyed óra alatt a leplet arról a dologról, melynek csak velejét közöljük olvasóinkkal:

— Kérem tehát, édes poéta, hozza napvilágra, hogy *Baco* egyetlen művet sem irt, mely nevem alatt szerepelne ma a világon. Vele jó barátságban voltam; történelmi adatot nem egy izben adott, melyeket én aztán örömmel öntöttem pergő jambusokba. Harminezhet művem van. Legszebbnek tartom *Hamletet*.

Ennyi az egész, mit *Shaksperetől* birunk s ezzel a vitás kérdés el van döntve s ez *Debreczen* dicsősége!

Munkatársunknak pedig megígérte, hogy hálából aug. 23-án, esti 10 órakor, megjelenik s egy teljesen kidogozott tragédiával lepi meg melylyel 1898-ban akadémiai díjat fog nyerni.

Miután a *Dobosban* egy-egy pohár sört megittak: szobakészítésünkbe jöttök s a szellemóriás itt is maradt az *Ellenőr* legelső példánya kinyomatásaig, azután pedig érzékeny bucsut véve eltűnt, megígérve, hogy kétes dologban mindig szívesen ad fölvilágosításokat, ha meg-

idézi munkatársunk, kinek holnaputánra összes műveit meg fogja küldeni a tizedik dimenzióból.

Prizma.

CSARNOK.

Thália Súlyomkeőn.

Irta: Mándoky Sándor.

(Folytatás.)

Az már egyszer bizonyos, mert ez még a Szilágyi csengetyűjét is agyonbeszelné. Hány óra van most?

Félőt mult.

Hogy elesevegtük az időt.

Azaz jobban mondva: mi ketten csak elhallgattunk.

No igen. Nem megyünk le kuglizni? Nem bánom, menjünk.

Alig hogy felkészültünk, egy ökrös szekér állott meg az udvaron és Laczit beteghez hívták Hármaspatakra. Ő azonnal elindult, hogy szegény haldokló hívének megvigye szent vallásuk utolsó vigaszát; én pedig, miután úgy se éreztem valami nagy kedvet a tekézéshez, hát bementem a szobába s leültem dolgozni.

Egy kis idő múlva kopogtatnak az ajtómon.

Ugyan ki jöhet ilyenkor hozzám? Szabad.

Az ajtó megnyílik és belép rajta Pataki ur.

Egyszerre hideg borzadály szánkózott végig a hátamon és megdermedt tőle májam és vesém.

Jézus! Az agyonbeszélő! Miserere mei Domine! Miserere mei peccatori!

Van szerenységem főtisztelendő uram jó napot kívánni.

Jó napot. — Lehet hogy neked jó, nekem immár beborult!

Ezer bocsánatot kérek, ha netalán tán háborgatom.

Engem? Oh nem kérem, legkevésbé sem. — Az ördög hozott most ide téged!

Ugy, ha megméltóztatik engedni, bátor leendek munkás elfoglaltságának egy pár rövidke perczenetét csekélységem számára alázatosan lefoglalni.

— Egy pár rövidke perc? Alá-szolgálja! Irgalmas Isten, hogy segítsek most magamon? No mert hogy ez most agyon fog engem beszélni, az már bizonyos. Hop! Megvan. — Kérem. Tessék helyet foglalni. Ugy-e bár szolgálhatok egy jó szivarral?

Oh köszönöm, ne méltóztassék fáradni, én nem igen élek vele.

— No még csak az kellene! —

Tetszik tudni, a dohányfüst ártalmas a hangszálaknak. Már pedig nekünk, művészeknek, kik a torkunkkal keressük a mindennapit, nagyon is vigyáznunk kell a hangunkra, hogy a csengés tiszta és üde maradjon.

— No szervus! Hisz a te hangodhoz képest a törött fazék is ezüst csengetyű számban megyen. — No igen kérem, aki mértéktenül dohányzik; de egy szivar nem árt. Ugy-e kedves direktor ur, nekem csak nem ad kosarat?

A főur igazán nagyon kegyes.

Ah! Az enyém vagy már!

Hirtelen kikeresek szivarjaim közül egy tetszetős Wekerlét és minden további teketória nélkül bedugom az öreg obstrukcionista sárga agyarái közé.

Oh jószágos Wekerle, csak most az egyszer ne élj vissza beléd helyezett bizalmammal!

Tudja kedves barátom, mindazok a szegény halandók, kiket a fönséges mennyei hatalom arra kárhoztatott, hogy élvezet helyett Wekerle szivarok, azaz cubák szívása által vezekeljének ideiglenes büntetés gyanánt; azok mind megértik az én pompásan kiesztelt eselfogásomat.

Ugyanis ezek a különben elég ajánló külsejű cigárók most oly impertinens komiszak, hogy ha csak folyton-folyvást nem szívja őket az ember, hát menten elaluszak.

Miután pedig aki esupa tiszteletből a házigazda iránt egy rosszul szelelő szivarral küzködik, az nem igen tud diskurálni és így ez a hitvány dohány- esutak most az egyszer — egy kis restitúció képen a nekem szerzett sok-sok boszúságért — szépen megmenthet a kinos agyonbeszéléstől.

Magamnak is választok egy szivart, aztán gyufát gyujtok.

Tessék!

Oh köszönöm; alásan köszönöm.

(Folyt. köv.)

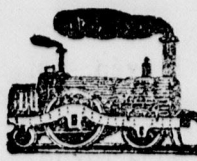
Közgazdaság.

* **Nizemárhák bejelentése.** A városi tanács a következő tudnivalókat bocsátja közhírré: A nagyméltóságú földművelésügyi miniszter urnak 58,041/1896. számú rendelete s az állat-egészségügyi 1887. évi VII. t. cz. 12. §. rendelkezéséhez képest az érdekelt birtokosoknak tudomására hozatik, hogy hízalásra szánt marhákat az I-ső fokú állategészségügyi hatóságnál, a beállítástól számított 24 óra alatt bejelenteni kötelesek, azokat, még ha saját nevelésű jószágaik is, ugyanezen idő alatt marha levéllel lássák el, minden beállítandó szarvasmarhát jobb szarván folyó szám be-égetésével jelöljék meg s ezen számot a marha levélbe is vezettessék be. Az ezen rendelet ellen vétők az 1888. évi VII. t. cz. rendelkezéséhez képest kihágási uton büntetettek meg. A városi tanács.

Bérkocsik díjszabályzata.

	Két lovas	Egy lovas
I. Napssámra:		
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	5	3
Fél napra, reggeli 6 órától d. u. 1-ig, vagy d. u. 1-től esti 9 óráig	3	2
II. Órassámra.		
Fél órára	40	30
1/4 órára	60	45
Egy egész órára	80	60
Minden következő órára	40	30
Az utolsó órán túl félórára v. kevesebb időre	20	15
III. Egyes járatokért.		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város sorompóin belül	50	30
IV. Meghatározott járatok.		
Temetéseknél (valláskülönbség nélkül), ha a végtisztesség a templomban történik	2	1 40
A temetőbe ki és vissza	1 20	80
A háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	60	40
A színházba menet	80	60
A színházból jövet	50	30
Bármely vasúti indóház vagy raktárhoz nappal menet vagy jövet kézi táskával	80	60
Éjjel menet vagy jövet kézi táskával	1 20	80
A kocsis mellé elhelyezett minden darab málha után külön 10 kr. díj jár.		
A korcsolyázó, vagy csónakázó tóhoz, cukor-gyár, légszesz-gyár, kertészeti egyesület és gőzmalomhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	80	60
A nagyerdei fürdőházhoz, polgári vagy katonai lövöldéhez menet vagy jövet	50	30
Menet és jövet egy órai várakozással	1	70
Minden következő órára	60	40
Külöb barom- és lóvásártérre oda és vissza egy órai várakozással	1 20	80
Minden következő órára	40	30
Katonai laktanyához és katonai kórházhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet 1 órai várakozással	80	60
Minden további órára	40	30

▲ díjak reggeli 6 órától esti 9 óráig számítotnak.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1897. május hó 1-től — Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen — Budapest (M. áll. v.-tól.)

Debreczenből indul	Vonat	Érkezik
P.-Ladány* - - 12. déli	Vegyesvonat	1.28 délután
P.-Ladány - - 3.48 délután	Tv. sz. sz.	5.24 délután
P.-Ladány - - 8.15 este	Személyvonat	9.45 este
Budapest - - 8.53 reggel	Gyorsvonat	1.50 délután
Budapest - - 12.36 délután	Személyvonat	8.10 este
Budapest - - 10.37 este	Személyvonat	6.45 reggel

Debreczen — M.-Sziget

Királyháza - - 5.30 reggel	Gyorsvonat	1. — délután
M.-Sziget - - 3.05 reggel	Személyvonat	9.50 délelőtt
M.-Sziget - - 4.07 délután	Személyvonat	11. — este
M.-Sziget - - 6.59 délután	Gyorsvonat	11.40 este
M.-Sziget - - 7.58 este	Tv. sz. sz.	8.08 reggel

Debreczen — Szerencs

Szerencs - - 8.25 reggel	Személyvonat	11.26 délelőtt
Szerencs - - 4.02 délután	Személyvonat	7.07 délután
Szerencs - - 8.10 este	Személyvonat	11. — este

Debreczen — Füzes-Abony

Füzes-Abony - 4.4 reggel	Vegyesvonat	10.24 délelőtt
Füzes-Abony* - 4.12 délután	Vegyesvonat	7.58 délután

Debreczen — Nagy-Léta — Vértés

N.-Léta—Vértés - 8.35 reggel	Vegyesvonat	10.46 délelőtt
N.-Léta—Vértés - 4.17 délután	Vegyesvonat	6.20 délután

Debreczen — Búd-Szt-Mihály — Tisza-Lök

B.-Szt-Mihály - 5.28 reggel	Vegyesvonat	8.53 reggel
B.-Szt-Mihály - 3.57 délután	Vegyesvonat	6.53 délután

* Minden kedden
** Csak Tisza-Füredig.

Budapest — Debreczen

Debreczenbe érkezik	Vonat	Indul onnan
P.-Ladány - - 7.40 reggel	Tv. sz. sz.	6.12 reggel
P.-Ladány - - 5.16 reggel	Személyvonat	4.08 reggel
Budapest* - -	Gyorsvonat	9.15 este
Budapest - - 8.47 délután	Személyvonat	9.40 délelőtt
Budapest - - 6.54 délután	Gyorsvonat	2.15 délután
Budapest - - 2.40 éjjeli	Személyvonat	7.05 este

M.-Sziget — Debreczen

M.-Sziget** - - 7.50 reggel	Személyvonat	4. — reggel
M.-Sziget - - 12.16 délután	Személyvonat	6. — reggel
M.-Sziget - - 6.58 délután	Személyvonat	1.35 délután
M.-Sziget - - 8.43 este	Gyorsvonat	4. — délután
M.-Sziget - - 10.22 este	Személyvonat	8.56 délután

Szerencs — Debreczen

Szerencs - - 8.07 reggel	Személyvonat	5. — reggel
Szerencs - - 12.21 délután	Személyvonat	9.07 délelőtt
Szerencs - - 7.50 este	Személyvonat	5.13 délután

Nagy-Léta — Vértés — Debreczen

N.-Léta—Vértés - 7.25 reggel	Vegyesvonat	5.25 reggel
N.-Léta—Vértés - 3.18 délután	Vegyesvonat	1.05 délután
Sáránd** - - 8.33 este	Vegyesvonat	9.25 este

Búd-Szt-Mihály — Tisza-Lök — Debreczen

B.-Szt-Mihály - 8.17 reggel	Vegyesvonat	6.25 reggel
B.-Szt-Mihály - 6.49 este	Vegyesvonat	8.27 délután

Füzes-Abony — Debreczen

Tisza-Füred - - 8. — reggel	Vegyesvonat	4.18 reggel
Füzes-Abony - 5.32 délután	Vegyesvonat	11.35 délelőtt
F.-Abony*** - 7.47 este	Vegyesvonat	5.22 délután

* Csak P.-Ladányig.
** Csak Szatmárról.
*** Ünnepek és vasárnapokon június 1-étől szeptember 15-ig bűntekedik.
**** Csak Obad-Kőszig.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

1955 eln. szám.
1897.

Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni kir. ítélőtábla és kir. főügyészség hivatalos helyiségeinek fűtésére az 1898. évre mintegy 630 m³ azaz hatszáz harmincz köbméter száraz, hasábos tölgy, vagy bükkfa, továbbá a kir. ítélőtábla disztermének fűtésére legfelebb 32 mm. azaz harminczkét métermázsa jó minőségű Coaksz (pirszén) szükségeltetvén, annak beszerzése végett árlejtés hirdettetik, minek folytán felhivatnak mindazok, kik eme fűtőanyagok szállítására vállalkozni hajlandók, hogy ajánlataikat akár **folyó évi szeptember hó 16-ik napjáig** írásban, 50 kros bélyeggel ellátandó beadvánnyal, akár pedig ugyan-e napnak **reggeli 9 órája-kor** szóbelileg a debreczeni kir. ítélőtábla elnöki titkárnak hivatalos helyiségében terjesszék elő. A vállalkozni szándékozók óvadéku 100 frtot (200 koronát) tartoznak készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban az elnöki titkár kezéhez a fentebbi határnap reggeli 9 órájáig letenni. A kir. ítélőtábla elnöke s a kir. főügyész fenntartja azt a jogot, hogy a szállítási szerződést azzal köthesse meg, akinek ajánlatát a kir. államkincstárra néve a legkedvezőbbnek fogja találni, a versenyzők ajánlata azonban azok mindegyikére nézve kötelező marad mindaddig, míg a szállítási szerződés meg nem kötött.

A szállítás részletesebb feltételei a kir. táblai elnöki titkárnak irodájában, a hivatalos órák tartama alatt bármikor megtekinthetők.

Debreczen, 1897. augusztus hó 6.

A kir. ítélőtábla elnöke:

Puky Gyula.

767—1—1

FELSŐ KERESKEDELMI TANINTÉZET

NAGYVÁRADON.

Alapított 1888. évben. Nagyvárad város, Biharvármegye, a nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara segélyével tartatik fenn.

Végzett növendékek **egy évi önkéntességre jogosultak s azonnal alkalmazást nyernek** pénz-, biztosító intézeteknél, gyárakban, kereskedelmi vállalatoknál, hivatalokban (az 1883. évi minősítési törvény alapján.) Elhelyezésükről a tanintézet gondoskodik.

Előkelő családok fiai részére fényesen berendezett

internátus

a kereskedelmi palotában. **Francia és német társalgási nyelv** elsajátítása biztosítva.

A tanév szeptember 1-én kezdődik.

Felvilágosítást készséggel nyújt

PROPPER N. JÁNOS,

igazgató.

739—10—9